

**KOMPETENS OCH UTRUSTNING HOS
ORGAN SOM KONTROLLERAR OCH
CERTIFIERAR ÖPPNA CISTERNER M.M.
FÖR BRANDFARLIGA VÄTSKOR**

Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:7) om kompetens och utrustning hos organ som kontrollerar och certifierar öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor

---

Sprängämnesinspektionens författningssamling

SÄIFS 2000:7

Utkom från trycket den
29 december 2000

Sprängämnesinspektionens föreskrifter om kompetens och utrustning hos organ som kontrollerar och certifierar öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor;

beslutade den 14 december 2000.

Sprängämnesinspektionen (SÄI) föreskriver¹ med stöd av 41 § förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor följande.

Kap. 1 Tillämpningsområde

1.1 Dessa föreskrifter anger de krav som ackrediterade kontrollorgan och certifieringsorgan skall uppfylla för att få utföra kontroll och certifiering som avses i SÄI:s föreskrifter om öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor.

1.2 För ackrediterade kontrollorgan och certifieringsorgan gäller särskilda bestämmelser meddelade med stöd av lagen (1992:1119) om teknisk kontroll.

Kap. 2 Definitioner

2.1 I dessa föreskrifter och tillhörande allmänna råd har följande uttryck nedan angiven betydelse.

**ackrediterat
certifieringsorgan** Organ som i enlighet med lagen (1992:1119) om teknisk kontroll ackrediterats för certifiering av objekt eller system.

**ackrediterat
kontrollorgan** Organ som i enlighet med lagen (1992:1119) om teknisk kontroll ackrediterats för kontroll av objekt eller system.

kompetensnivå Den kunskap och erfarenhet som ett kontrollorgan skall ha för att kunna ackrediteras.

Anm.

---

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 398L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998 om ändring av direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 398L0048).

Kompetensnivå för de olika kontrollerna framgår av SÄI:s föreskrifter om öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor.

partsställning

Definitionerna av partsställning är gemensam för flera ackrediteringsområden och överensstämmer i allt väsentligt med svensk standard SS-EN 45004.

- typ C
Kontrollorgan som är involverat i konstruktion, tillverkning, leverans, installation, användning eller underhåll av produkter som det kontrollerar eller av liknande konkurrerande objekt och som kan komma att erbjuda kontrolltjänster till andra parter som inte ingår i moderorganisationen.
- typ B
Kontrollorgan som utgör en separat och identifierbar del av en organisation och som är involverat i konstruktion, tillverkning, leverans, installation, användning eller underhåll av produkter det kontrollerar och som har inrättats för att erbjuda kontrolltjänster till sin moderorganisation.
- typ A
Kontrollorgan som utför tredjepartstjänster, dvs. är oberoende av inblandade parter.

Kap. 3 Kontroll

3.1 Ackreditering

3.1.1 Organ som kontrollerar öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor skall vara ackrediterade av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) enligt SWEDAC:s föreskrifter för ackrediterade kontrollorgan.

Ackrediteringen kan ske i partsställning typ C, B eller A med kompetensnivå A eller B.

Organ kan ackrediteras för ett eller flera av områdena enligt 3.2.

3.1.2 Personal som kontrollerar skall ha för uppgiften lämpliga tekniska och yrkesmässiga meriter samt erforderlig kännedom om de regler och särskilda villkor som gäller för provning och kontroll.

Personalen skall också ha nödvändig kännedom om hur de objekt eller system som underställs dem för provning eller kontroll används eller avses användas.

Personalen skall ha kompetens för att kunna värdera den betydelse avvikelser från standard, norm eller anvisning har för användningen av berörda objekt eller system.

3.1.3 Kontroller kan även utföras av certifieringsorgan från ett annat land inom EES om organet

1. är ackrediterat för uppgiften mot kraven i standarden EN 45004 eller EN 45011 av ett ackrediteringsorgan som uppfyller och tillämpar kraven i standarden 45010, eller
2. på annat sätt erbjuder motsvarande garantier i fråga om teknisk och yrkesmässig kompetens samt garantier om oberoende.

3.2 Ackrediteringsområden

3.2.1 Organ får ackrediteras för ett eller flera av följande kontrollområden

- a. konstruktionskontroll,
- b. tillverkningskontroll,
- c. installationskontroll,
- d. revisionskontroll,
- e. återkommande kontroll,
- f. kontroll av målningsystem,
- g. kontroll av behandlings- och inklädnadssystem, samt
- h. kontroll av yttre katodiskt skydd.

3.3 Utrustning

3.3.1 Ett ackrediterat kontrollorgan skall ha tillgång till minst den utrustning som förtecknats i bilaga 1 till dessa föreskrifter.

Utrustningen skall kontrolleras och underhållas enligt särskild instruktion av organet. Underhållet skall dokumenteras.

3.4 Kontrollrapport

3.4.1 Utförd kontroll skall dokumenteras i en kontrollrapport och redovisas på formulär som SÄI fastställt.

Kap. 4 Certifiering

4.1 Enligt lagen (1992:1119) om teknisk kontroll skall organ som certifierar produkter för öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor vara ackrediterade av SWEDAC. För sådana objekt och system som enligt SÄI:s föreskrifter skall vara certifierade för att få användas skall ett intyg om överensstämmelse utfärdas av ett ackrediterat certifieringsorgan eller ett kontrollorgan med kompetens inom certifieringsområdet.

Certifieringen skall följa av SÄI fastställda tekniska instruktioner. Saknas sådan instruktion beslutar SÄI efter anmälan av organet vad som skall gälla.

Kap. 5 Dispenser

5.1 Sprängämnesinspektionen får, om skäl föreligger, medge undantag från dessa föreskrifter.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 mars 2001.

ERIK NILSSON

Lars-Ivar Ivarsson

BILAGA 1

Förteckning över utrustning som ackrediterat kontrollorgan skall ha tillgång till

Ackrediterings- område <i>Utrustning</i>	Mätområde	Maximal mätosäker- het ($\pm$)	Anmärkning
Konstruktions-, tillverknings- och revisionskontroll - Täthetsprovare - Tryckmätare		5 %	
Installationskontroll - Täthetsprovare - Tryckmätare - Instrument för kontroll av överfyllningsskydd		5 %	Instrumentet skall kunna registrera en ström/spänningskurva, alternativt mäta uppvärmningstiden av termistorn
Återkommande kontroll - Täthetsprovare - Instrument för kontroll av överfyllningsskydd - Pordjupsmätare - Skiktjockleksmätare - Instrument för kontroll av plåttjocklek	0-10 mm 35 μ m - 100 μ m 100 μ m - 500 μ m 0 - 20 mm	0,1 mm 5 μ m 15 μ m 0,1 mm	Instrumentet skall kunna registrera en ström/spänningskurva, alternativt mäta uppvärmningstiden av termistorn Endast för kontroll av zinkbeläggningar

Ackrediterings- område <i>Utrustning</i>	Mätområde	Maximal mätosäker- het ($\pm$)	Anmärkning
Kontroll av målningsystem m.m. <i>- Skiktjockleksmätare</i>	35 μm - 100 μm 100 μm - 500 μm 500 μm - 2000 μm	5 μm 15 μm 60 μm	Mätområdet 500 μm - 2000 μm krävs inte för sprut- förzinkning
Kontroll av yttre katodiskt skydd <i>- Amperemätare</i> <i>- Amperemätare</i> <i>- Voltmeter</i> <i>- Voltmeter</i> <i>- Jordmotståndsbrygga</i> <i>- Referenselektrod</i>	0-10 A 0-10 A 0-500 V 0-50 V	1,5 % av fullt utslag - ” - - ” - - ” - - ” -	För växelström För likström; ingångsimpedans $\leq 0,02$ Ohm För växelström För likström; ingångsimpedans ≥ 2 MOhm Mätfrekvens ≥ 100 Hz Cu/CuSO ₄ Kontroll före varje mätning att Cu/CuSO ₄ - lösningen är mättad

KOMPETENS OCH UTRUSTNING HOS ORGAN SOM KONTROLLERAR OCH CERTIFIERAR ÖPPNA CISTERNER OCH RÖRLEDNINGAR M.M. FÖR BRANDFARLIGA VÄTSKOR

Allmänna råd till Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 2000:7) om kompetens och utrustning hos organ som kontrollerar och certifierar öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor

utfärdade den 14 december 2000.

Bakgrund

I Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1997:9) om öppna cisterner och rörledningar m.m. för brandfarliga vätskor finns krav på kontroll av cisterner och rörledningar samt krav på certifiering av vissa angivna objekt. Sådan kontroll och certifiering skall utföras av organ som ackrediterats av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC). I SÄIFS 1997:9 finns vidare krav på viss kompetensnivå för att få utföra kontroll. Föreskrifterna SÄIFS 2000:7 fastlägger dessa kompetensnivåer samt krav på den utrustning som kontrollorgan skall ha.

Kommentar till 1.2

De särskilda krav som de ackrediterade kontrollorganen skall uppfylla framgår av SWEDAC:s allmänna föreskrifter (STAFS 1998:2) för ackrediterade kontrollorgan. För ackrediterade certifieringsorgan är motsvarande bestämmelser SWEDAC:s föreskrifter (STAFS 1998:10) för ackrediterade organ som certifierar produkter.

Kommentar till 2.1

Ackrediterade certifieringsorgan

Ackrediterade certifieringsorgan ersätter tidigare utsedda riksprovplatser vad avser att utfärda godkännande (numera intyg om överensstämmelse). Se även kommentar till kap. 4.

Ackrediterade kontrollorgan

Kontrollorgan ackrediteras för olika nivåer beroende på vilka kontrollområden de får arbeta inom.

Organen kan utses i partsställning typ C, B respektive A och med kompetensnivå A eller B. Partsställning typ C innebär att man kontrollerar det egna företagets eller andra tillverkarens produktion. Partsställning typ B innebär att en organisation med stor självständighet inom sitt företag kontrollerar företagets anordningar. Partsställning typ

A innebär att kontrollorganet har en helt fristående ställning till det kontrollerade objektet.

Partsställning

För kontroll av öppna cisterner och rörledningar har tidigare använts uttrycken första-, andra- respektive tredjepartsställning. I svensk standard SS-EN 45 004 "Allmänna kriterier på verksamhet hos olika typer av organ som utför kontroll" har man valt att beteckna dessa uttryck med typ C, typ B respektive typ A.

Kommentar till 3.1

Den som uppfyller följande anses behörig att utföra kontroll inom ett ackrediteringsområde.

Kompetensnivå A

För kompetensnivå A förutsätts

- godkänt slutprov efter kurs som Sprängämnesinspektionen godkänt för respektive kontrollområde,
- godkänt praktiskt prov för kontrollområdet utfört under överinseende av bedömare utsedd av SWEDAC, samt
- minst ett års praktisk yrkeserfarenhet inom området.

Kompetensnivå A motsvarar det som hittills tillämpats för företag ackrediterade för cisternkontroll.

Kompetensnivå B

För kompetensnivå B förutsätts följande för personal och ledning.

Personal

Grundkundskap inom området samt att kunna följa och förstå av andra upprättade provnings- och kontrollbeskrivningar. Lämplig gymnasieutbildning kan vara naturvetenskapligt program/teknisk gren kompletterad med teknikerutbildning eller motsvarande tekniska kunskaper förvärvade på annat sätt samt minst ett års praktik inom området.

Ledning

Den tekniska ledningen bör ha kunskaper inom området motsvarande högskolenivå med teknisk och lämplig praktisk bakgrund. Ledningen bör ha tillräckliga kunskaper för att själv kunna tillämpa beprövade metoder, göra egna utredningar och undersökningar, göra kvalificerade bedömningar med utgångspunkt i fastställda kriterier samt att kunna upprätta erforderliga provnings- och kontrollbeskrivningar.

Kompetensnivå B motsvarar den tidigare riksprovplatsens kompetensnivå.

Ett ackrediterat kontrollorgan från ett annat EES-land förutsätts känna till de svenska standarder och normer som är tillämpliga på området för att kunna bedöma om objektet uppfyller kraven i dessa. Kontrollorganet förutsätts vidare kunna förstå och göra sig förstått på svenska eller annat språk som beställaren behärskar.

Kommentarer till 3.1.2

Innebörden av första stycket är att personalen måste på lämpligt sätt vidmakthålla sin kompetens samt tillägna sig utvecklingen inom området. Detta kan ske genom bl.a. att delta i olika kurser, t.ex. särskilt anordnade uppdateringskurser.

Kommentar till 3.3

Bilagan upptar utrustning för organ med kompetensnivå A. Listan är i princip densamma som återfanns i SWEDAC:s tidigare föreskrifter STAFS 1994:6.

För ackrediterade kontrollorgan med kompetensnivå B krävs viss kompletterande utrustning beroende på verksamhetens art.

Kontrollorganen förutsätts underhålla och regelbundet kontrollera utrustningen. I SWEDAC:s föreskrifter STAFS 1998:2 finns krav på hur kontroll av utrustning skall dokumenteras och hur dokumentationen skall förvaras.

Kommentar till 3.4

Avsikten med SÄI:s fastställande av formuläret är att avnämarna skall få så enhetliga rapporter som möjligt och därigenom lättare kunna tillgodogöra sig resultatet.

Kommentar till Kap. 4

Riksprovplatsens typgodkännande ersätts nu med certifieringsorganets eller det särskilda kontrollorganets intyg om överensstämmelse.

Krav på certifiering av objekt eller system för brandfarliga vätskor finns i SÄI:s föreskrifter för hantering av brandfarliga vätskor.

Kommentar till bilaga

Instrument för kontroll av överfyllningsskydd

Instrumentet för kontroll av överfyllningsskydd används för att mäta upp termistorns ström/spänningskurva. Utifrån dessa mätvärden skall den som kontrollerar avgöra om överfyllningsskyddet fortfarande ligger inom acceptabla värden så att det kan användas fram till nästa kontrolltillfälle. Som alternativ till nämnda instrument får användas ett instrument som mäter givarens uppvärmningstid enligt tysk standard.

Tryckmätare

Tryckmätare behövs för att fastställa övertrycket vid täthetskontroll med t.ex. såpvattenprov.

Instrument för kontroll av plåttjocklek

Instrument för att bestämma plåttjockleken används för att kunna göra en noggrann bedömning av åtgärder som krävs på en skadad cistern.

ERIK NILSSON

Lars-Ivar Ivarsson